

Αριθμός 1927

ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2001 ΜΕΧΡΙ 2009
 (ΝΟΜΟΙ 30(I) ΚΑΙ 122(I) ΤΟΥ 2001, 139(I) ΤΟΥ 2002, 10(I) ΚΑΙ 80(I) ΤΟΥ 2003,
 144(I) ΤΟΥ 2004, 117(I) ΤΟΥ 2005, 9(I) ΚΑΙ 82(I) ΤΟΥ 2007 ΚΑΙ 108(I) ΤΟΥ 2009)

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 10

Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 10 των περι Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2009, (εφεξής καλούμενων ως ο «Νόμος»), εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Τίτλος: Ενισχύσεις υπό μορφή εκπιπτόμενων δαπανών προς εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος: α) Μικρής και Μεσαίας Καινοτόμου Επιχειρησης για τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη που διενεργεί και β) Φυσικού προσώπου για δαπάνες που διενεργεί, είτε απευθείας είτε μέσω επενδυτικού ταμείου, για επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου προς καινοτόμες ΜΜΕ.

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 30 Νοεμβρίου, 2015 κοινοποιήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών, στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, προσχέδιο νέου καθεστώτος ενισχύσεων, το οποίο πιλοφορείται ως «Νομοσχέδιο με τίτλο: Νόμος που τροποποιεί τον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμο» και αφορά στην τροποποίηση των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων 118(I)/2002 έως 212(I)/2015 (εφεξής οι «περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμοι»), ως η σκοπούμενη τροποποίηση εκτενώς παρατίθεται κατωτέρω και αποδίδεται συνοπτικά, για σκοπούς της πάρούσας Απόφασης, υπό τον ως άνω τίτλο. Κατόπιν διευκρινίσεων, που ζητήθηκαν από το Γραφείο του Εφόρου, το προσχέδιο του νέου καθεστώτος κοινοποιήθηκε στην τελική του μορφή στις 29.2.2016 (εφεξής το «Μέτρο»).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ:

(α) Αρμόδια Αρχή

Αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για την εφαρμογή της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι ο Έφορος Φορολογίας (εφεξής η «Αρμόδια Αρχή»).

(β) Στόχοι του κοινοποιηθέντος Μέτρου

Το Μέτρο αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των Μικρομεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων για διενέργεια δαπανών σε έργα έρευνας και ανάπτυξης. Οι δαπάνες τους αυτές, εφόσον πληρούνται οι πρόνοιες του Μέτρου, θα εκπίπτουν του φορολογητέου εισοδήματός τους, με βάση τους περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμους. Το πλεονέκτημα αυτό χορηγείται επίσης σε φυσικά πρόσωπα, ως ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές, για τις δαπάνες που διενεργούν, είτε απευθείας είτε μέσω επενδυτικού ταμείου, για επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου στις επιχειρήσεις αυτές. Το Μέτρο καθορίζει, ως θα εκτεθεί στη συνέχεια, την έννοια και τον τρόπο πιστοποίησης μιας ΜΜΕ ως καινοτόμου.

(γ) Γενικό πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου

(i) Κατ' αρχάς, στο άρθρο 9 των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων απαριθμούνται κατηγορίες δαπανών, οι οποίες εκπίπτουν από την εξεύρεση (υπολογισμό) του φορολογητέου εισοδήματος κάθε προσώπου, τις οποίες (δαπάνες) «το πρόσωπο αυτό υπέστη εξολοκλήρου και αποκλειστικά προς κτήση του εισοδήματος του». Πρόσωπο, με βάση το άρθρο (2), Ερμηνεία των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων, «περιλαμβάνει όποιο και εταιρεία».

(ii) Υφιστάμενες πρόνοιες

Με τον περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικό) (Αρ. 2) Νόμο του 2014 (115(I)/2014), οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμοι του 2002 έως 2014 τροποποιούνται με την προσθήκη, στην παράγραφο (δ) του εδαφίου (1) του άρθρου 9, της ακόλουθης νέας φράσης: «περιλαμβανομένης της έρευνας και της ανάπτυξης που διενεργείται από καινοτόμες επιχειρήσεις». Με την τροποποίηση αυτή το άρθρο 9 (1) (δ) διαμορφώθηκε ως εξής «και δαπάνες για επιστημονικές έρευνες περιλαμβανομένης της έρευνας και της ανάπτυξης που διενεργείται από καινοτόμες επιχειρήσεις, τις οποίες υπέστη πρόσωπο που ασκεί επιχειρηση, εφόσον ο Έφορος ικανοποιείται ότι οι δαπάνες αυτές έγιναν προς χρήση και οφέλος της επιχειρησης». Δηλαδή, οι δαπάνες αυτές εκπίπτουν από την εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος.

Επίσης, με την ίδια τροποποίηση, προστίθεται νέο άρθρο (9 Α – Εκπιπτόμενες δαπάνες για αγορά μετοχών σε καινοτόμο επιχείρηση) σύμφωνα με το οποίο «Δαπάνες που διενεργούνται από πρόσωπο για αγορά μετοχών σε καινοτόμο επιχείρηση εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα του προσώπου αυτού».

Προς εφαρμογή των προνοιών αυτών προστέθηκε στο άρθρο 2 των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων του 2002 έως 2014 ο όρος και ορισμός της «καινοτόμου επιχείρησης»

(iii) Το Μέτρο αφορά στις ακόλουθες τροποποιήσεις, οι οποίες ως τέτοιες συνιστούν νέο καθεστώς ενισχύσεων:

1. Η προαναφερθείσα παράγραφος δ του εδαφίου (1) του άρθρου 9 των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων τροποποιείται ως ακολούθως:

(α) με την διαγραφή της φράσης «περιλαμβανομένης της έρευνας και ανάπτυξης που διενεργείται από καινοτόμες επιχειρήσεις», δηλαδή της προσθήκης με την τροποποίηση που επέφερε ο Ν. 115(I)/2014 και

(β) με την προσθήκη της φράσης «καθώς και οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη όπως αναγνωρίζονται με βάση τα διεθνή λογιστικά πρότυπα οι οποίες διενεργούνται από μικρές και μεσαίες καινοτόμες επιχειρήσεις». Δηλαδή οι δαπάνες αυτές θα εκπίπτουν από την εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος.

Συνεπώς, η προειρθείσα παράγραφος με τη σκοπούμενη τροποποίηση θα διαμορφωθεί ως εξής: «οι δαπάνες για επιστημονικές έρευνες, τις οποίες υπέστη πρόσωπο, που ασκεί επιχειρηση, καθώς και οι δαπάνες για έρευνα και

ανάπτυξη, όπως αναγνωρίζονται με βάση τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, οι οποίες διενεργούνται από μικρές και μεσαίες καινοτόμες επιχειρήσεις, εφόσον ο Έφορος ικανοποιείται ότι οι δαπάνες αυτές έγιναν προς χρήση και όφελος της επιχείρησης.»

2. Το άρθρο 9 Α το οποίο προστέθηκε στους περί της Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμους με τον Ν. 115 (Ι)/2014 λαμβάνει τον πλαγιότιτλο «Εκπιπτόμενες δαπάνες για αγορά μετοχών σε καινοτόμο μικρή και μεσαία επιχείρηση» και αντικαθίσταται με πρόνοια σύμφωνα με την οποία, «δαπάνες που διενεργούνται από φυσικό πρόσωπο, το οποίο είναι ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής, είτε απευθείας, είτε μέσω επενδυτικού ταμείου, για επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου προς καινοτόμο μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ), εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα του προσώπου αυτού κατά την επένδυση τους».

Οπως θα ορίζεται στη συνέχεια της ίδιας πρόνοιας, «το ποσό που εκπίπτει του φορολογητέου εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του φορολογητέου εισοδήματος του προσώπου αυτού στο φορολογικό έτος εντός του οποίου πραγματοποιείται η επένδυση χρηματοδοτικού κινδύνου». Ωστόσο, η αφαίρεση αυτή μπορεί να μεταφέρεται και να παραχωρείται κατά τα επόμενα πέντε έτη, τηρουμένου του πιο πάνω ποσοστιαίου περιορισμού. Το δε ποσό που εκπίπτει δεν μπορεί να υπερβεί στο σύνολο του τις εκατό πενήντα χιλιάδες ευρώ τον χρόνο.

Επίσης, η Αρμόδια Αρχή δύναται να μην επιτρέψει την παραχώρηση οποιασδήποτε έκπτωσης δυνάμει της πρόνοιας αυτής, εάν το πρόσωπο που πραγματοποιεί δαπάνες για επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου (βάσει της πρόνοιας αυτής), δεν διατηρήσει στην κατοχή του τις μετοχές της καινοτόμου ΜΜΕ για ελάχιστη περίοδο τριών ετών.

Ο Έφορος Φορολογίας δύναται να μην επιτρέψει την παραχώρηση οποιασδήποτε έκπτωσης δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9 Β των (υφιστάμενων) περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων, στο βαθμό που κρίνει ότι το πρόσωπο αυτό (άτομο ή εταιρεία) επωφελείται έκπτωσης δυνάμει του άρθρου 9 Α ως αυτό διαμορφώνεται με βάση το Μέτρο, σωρευτικά, κατά τρόπο που να καταστρατηγούνται οποιαδήποτε ανώτατα όρια που τίθενται δυνάμει του ίδιου Νόμου. Το άρθρο 9 Β αφορά έκπτωση επί νέων κεφαλαίων από το φορολογητέο εισόδημα εταιρείας.

Πρόσωπο που πραγματοποιεί δαπάνες για επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου βάση της οποίας ανώνυμος πρόσωπος στο άρθρο 9 Α θεωρείται «ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής» «εάν δεν είναι μετοχος της καινοτόμου ΜΜΕ στην οποία επενδύει, εκτός κατά τη δημιουργία νέας εταιρείας, όπου θεωρείται ότι οι ιδιώτες επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυτών, είναι ανεξάρτητοι από αυτήν και στην περίπτωση επένδυσης συνεχείας που πραγματοποιείται από μετόχους που συμμετείχαν κατά την αρχική επένδυση».

(iv) Ορισμοί:

Για σκοπούς των νέων άρθρων 9 (1) (δ) και 9 Α του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, ως αυτά παρατίθενται στα σημεία 1 και 2 της στην αρμόδια πιο πάνω υποενότητα [2 (γ) (iii)] της Απόφασης αυτής, μια ΜΜΕ θεωρείται ως «καινοτόμος», με βάση τον κατωτέρω αυτούσια παρατιθέμενο από το Μέτρο ορισμό και προϋποθέσεις έγκρισης της οποίας:

«καινοτόμος μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ)» σημαίνει την μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ):

(α) που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας και

(β) η οποία θα πρέπει, τη στιγμή της επένδυσης να αποτελεί μη εισηγμένη ΜΜΕ και να έχει καταρτίσει επιχειρηματικό σχέδιο για την επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου και επιπλέον να πληροί τουλάχιστον μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(i) δεν ασκεί δραστηριότητες σε καμία αγορά· ή

(ii) ασκεί δραστηριότητες σε οποιαδήποτε αγορά λιγότερο από επτά (7) έτη μετά την πρώτη εμπορική της πώληση· ή

(iii) χρειάζεται αρχική επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου η οποία, βάσει επιχειρηματικού σχεδίου που καταρτίζεται για νέο προϊόν ή τη διείσδυση σε νέα γεωγραφική αγορά, είναι ψηλότερη του 50% του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών της κατά τα προηγούμενα πέντε έτη:

Νοείται ότι ο περιορισμός των επτά (7) ετών, ο οποίος αναφέρεται στις πιο πάνω προϋποθέσεις δεν ισχύει στην περίπτωση χρηματοδότησης επενδύσεων συνέχειας εφόσον δεν γίνεται υπέρβαση του συνολικού ποσού της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που αναφέρεται στην παραγραφα 9 του άρθρου 21 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 και η δυνατότητα επενδύσεων συνέχειας είχε προβλεφθεί στο αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο της ΜΜ που υποβλήθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών ή άλλη αρμόδια αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου (1) του άρθρου 9Α του παρόντος Νόμου, και

(γ) η οποία έχει εγκριθεί σύμφωνα με την εξής διαδικασία -

(1) Για να θεωρείται «καινοτόμος μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ)» η επιχείρηση θα πρέπει να έχει εγκριθεί ως τέτοια από το Υπουργείο Οικονομικών, ή άλλη αρμόδια αρχή που θα υποδειξεί ο Υπουργός Οικονομικών, κατόπιν αιτήσης, συνοδευμένη από πιστοποιητικό από εξωτερικό ελεγκτή, σύμφωνα με το οποίο, οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης της, όπως αναγνωρίζονται με βάση τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και οι οποίες δύναται να περιλαμβάνουν και δαπανές που κεφαλαιοποιούνται, αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 10 % του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών:

(i) σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν από το τρέχον φορολογικό έτος ή,

(ii) σε περίπτωση επιχείρησης που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της οικονομικής χρήσης ή/και επιχειρηματικού σχεδίου:

Νοείται ότι, σε περίπτωση επιχείρησης που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, εάν ο έλεγχος βασίζεται αποκλειστικά σε επιχειρηματικό σχέδιο, δύναται να μην απαιτείται πιστοποιητικό από έξωτερικό ελεγκτή.

Νοείται, περαιτέρω, ότι σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Οικονομικών ή άλλη αρμόδια αρχή εγκρίνει ή απορρίπτει τον χαρακτηρισμό της επιχείρησης ως «καινοτόμος μικρή και μεσαία επιχείρηση (MME)», εντός ενός μηνός από την λήψη συμπληρωμένης αίτησης. σύμφωνα με το παρόν εδάφιο και δύναται για το σκοπό αυτό να ζητά την υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου

(2) Το Υπουργείο Οικονομικών δύναται να εκδίει κατευθυντήριες γραμμές για την πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας που προνοείται στην παράγραφο (1), υπό την μορφή εγκυκλίου.

(3) Μια επιχείρηση πταύει να θεωρείται καινοτόμος μικρή και μεσαία επιχείρηση (MME) για σκοπούς του παρόντος νόμου οποιαδήποτε στιγμή αυτή λάβει συνολική επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου η οποία ξεπερνά το ανώτατο όριο που τίθεται στην παράγραφο 9 του άρθρου 21 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014.

Ο αμέσως ως άνω ορισμός και διαδικασία θα ενσωματωθούν στο άρθρο 2 Ερμηνεία του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου και θα αντικαταστήσουν τον υφιστάμενο ορισμό της «καινοτόμου επιχείρησης».

Πέραν της ρύθμισης αυτής, στο άρθρο 2 Ερμηνεία του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου προστίθενται και οι κάτωθι ορισμοί:

- «επενδυτικό ταμείο» σημαίνει: «είτε τον ΟΣΕΚΑ, όπως ορίζεται στον περί των Ανοικτού Τύπου Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων Νόμο του 2012 είτε στον ΟΕΕ, όπως ορίζεται στον περί των Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων Νόμο του 2014, το οποίο έχει αδειοδοτηθεί από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου ή από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους και το οποίο έχει αποκλειστικό αντικείμενο τις επενδύσεις σε καινοτόμες MME».

Με βάση τους Νόμους που περιλαμβάνει ο ως άνω ορισμός, ο ΟΣΕΚΑ («Οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες») «σημαίνει τον ανοικτού τύπου οργανισμό συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες» ο οποίος έχει, ως μοναδικό σκοπό, να επενδύει συλλογικά, σε κινητές αξίες ή/και σε άλλα ρευστά χρηματοοικονομικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 40 (Επιτρεπόμενες Επενδύσεις) του πρώτου εκ των δυο αμέσως ως άνω Νόμων, τα κεφάλαια που συγκεντρώνει από το κοινό και η λειτουργία του βασίζεται στην αρχή της κατανομής των κινδύνων. Ο ΟΕΕ («Οργανισμός Εναλλακτικών Επενδύσεων») σημαίνει τον οργανισμό συλλογικών επενδύσεων ή επενδυτικό τμήμα του, που (α) συγκεντρώνει κεφάλαια από αριθμό επενδυτών με σκοπό την επενδυση τους με καθορισμένη επενδυτική πολιτική, προς όφελος αυτών των επενδυτών και δεν έχει άδεια λειτουργίας σε ισχύ με βάση τον περί των Ανοικτού Τύπου Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων Νόμο του 2012 ή νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

- «αρχική επένδυση» σημαίνει: «την επένδυση σε υλικά και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης ή ii) την απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγορασθεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείεται την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης»
- «επένδυση συνέχειας» σημαίνει: «την επιπρόσθετη επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σε επιχείρηση, που ακολουθεί ένα ή περισσότερους προηγούμενους κύκλους επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου».
- «επένδυση οινού ίδιων κεφαλαίων» σημαίνει: «ένα είδος χρηματοδότησης το οποίο τοποθετείται μεταξύ ίδιων και δανειακών κεφαλαίων και συνεπάγεται μεγαλύτερο κίνδυνο από το δάνειο αυξημένης εξασφάλισης και μικρότερο κίνδυνο από το κοινό μετοχικό κεφάλαιο, της οποίας η απόδοση για τον κάτοχο βασίζεται κυρίως στα κέρδη ή τις ζημιές της υποκείμενης στοχευόμενης επιχείρησης και η οποία δεν διασφαλίζεται σε περίπτωση αφερεγγυότητας της. Οι επενδύσεις οινού ίδιων κεφαλαίων μπορεί να είναι δομημένες με τη μορφή χρέους, χωρίς εξασφάλιση και εξοφλητική προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένου χρέους υβριδικής μορφής, και σε ορισμένες περιπτώσεις μετατρέψιμου σε μετοχές, ή τη μορφή προνομιούχων μετοχών»
- «επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» σημαίνει: «επενδύσεις ίδιων κεφαλαίων και οινού ίδιων κεφαλαίων, δάνεια, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών μισθώσεων, εγγυήσεις ή συνδυασμός αυτών, σε επιλεξιμες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων». Με βάση το Μέτρο, ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει και επενδύσεις συνέχειας».
- «επένδυση ίδιων κεφαλαίων» σημαίνει: «την παροχή κεφαλαίων σε επιχείρηση, επενδυόμενων άμεσα ή έμμεσα έναντι ιδιοκτησίας του αντίστοιχου μεριδίου της επιχείρησης αυτής».
- «πρώτη εμπορική πώληση» σημαίνει: «την πρώτη πώληση από μια επιχείρηση σε αγορά προιόντων ή υπηρεσιών, πλην των περιορισμένων δοκιμαστικών πωλήσεων στην αγορά»
- «μη εισηγμένη ΜΜΕ» σημαίνει «κάθε ΜΜΕ που δεν περιλαμβάνεται σε επίσημο κατάλογο χρηματιστηρίου, εκτός από τις εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης»

Στο Μέτρο τίθεται διάρκεια ισχύος όλων των προπαρατεθεισών προνοιών του νέου άρθρου 9 Α τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Μέτρου.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ :

(Α) Βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου, ο Έφορος αξιολογεί και εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 10, τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία οι οποίες, σύμφωνα με

Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δυνάμει του Κανονισμού «(ΕΕ) 2015/1588 του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2015 για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενίσχυσεων (κωδικοποιημένο κείμενο)»¹. Επίσης, το άρθρο 10 (1) του Νόμου προνοεί ότι η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 Α του Νόμου στον Έφορο για έγκριση. Το άρθρο 10 (3) του Νόμου απαγορεύει μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 (Α) του Νόμου να τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία, εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκριθεί από τον Έφορο και έχουν τηρηθεί οι τυχόν όροι που ο Έφορος επέβαλε με την εκδοθείσα δυνάμει του εδαφίου (2) απόφασή του.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «κρατική ενίσχυση» σημαίνει κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο Άρθρο 107 παράγραφος 1 της.

Το Άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προνοεί ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως».

Κωδικοποιώντας τον πιο πάνω ορισμό ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης χαρακτηρίζεται από την ικανοποίηση όλων των κάτωθι κριτηρίων:

- την απώλεια κρατικών πόρων ·
- τη χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος ·
- την ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής (επιλεκτικότητα) ·
- τη νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό επηρεασμού των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Εν σχέσει με τις υφιστάμενες πρόνοιες, ήτοι τις πρόνοιες του περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικό) (Αρ. 2) Νόμο του 2014 (115(I)/2014), ως οι πρόνοιες αυτές παρατίθενται στην παράγραφο 2 (γ) (ii) ανωτέρω, αξιολόγηση τους γίνεται σε επόμενη ενότητα της Απόφασης μου.

Ως προς το Μέτρο, ειδικότερα δε, τις προπαρατεθείσες στην παράγραφο 2 (γ) (iii) ανωτέρω πρόνοιες του, σημειώνονται τα εξής:

Ζήτημα ενίσχυσης παρουσιάζεται σε τρία επίπεδα: α) του φυσικού προσώπου, ως επενδυτή, β) του επενδυτικού ταμείου και γ) της καινοτόμου ΜΜΕ.

Κατ' αρχάς, το άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ εφαρμόζεται μόνο σε επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής το «ΔΕΚ»), το οποίο από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε «Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», «η έννοια της επιχειρήσης καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησης του»². Συνεπώς η έννοια της επιχειρήσης προσδίδεται από τον οικονομικό χαρακτήρα των δραστηριοτήτων τις οποίες ασκεί. Η οικονομική δραστηριότητα «συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά»³.

α) Ως εκ τούτου, στο βαθμό που η φορολογική απαλλαγή αφορά φυσικά πρόσωπα ως τέτοια και δεν ανάγεται στο πλαίσιο άσκησης από μέρους τους οικονομικής δραστηριότητας δεν τίθεται οιοδήποτε ζήτημα κρατικής ενίσχυσης με βάση το Άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ. Ωστόσο, με βάση τον ορισμό της «επιχείρησης», εάν η επιχείρηση καινοτομίας κατά την προεκτεθείσα έννοια, ασκείται από φυσικά πρόσωπα (ως προσωπικές επιχειρήσεις) τότε τίθεται ζήτημα κρατικής ενίσχυσης με βάση το Άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ.

Ως προς τα άλλα δύο επίπεδα (επενδυτικά ταμεία – καινοτόμες ΜΜΕ), το Μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, διότι ικανοποιεί σωρευτικά τα κριτήρια του Άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ήτοι:

β) Ως προς τα επενδυτικά ταμεία (ως αυτά ορίζονται στο Μέτρο) σημειώνονται τα εξής:

- (i) Οι εκπιπτόμενες δαπάνες από την εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος φυσικού προσώπου για επενδύσεις σε καινοτόμες ΜΜΕ που διενεργούνται είτε απευθείας είτε μέσω επενδυτικού ταμείου έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια φόρων, ήτοι απώλεια κρατικών πόρων ·
- (ii) παρότι το Μέτρο δεν παρέχει φορολογική αφέλεια στα επενδυτικά ταμεία, τα οποία συνιστούν φορείς άσκησης οικονομικής δραστηριότητας, με βάση νομολογία, "even if specialized investment vehicles do not benefit directly from the tax reduction granted to their investors, they nonetheless receive an indirect economic benefit in so far as the tax reduction on investments in specialised vehicles prompts investors to buy shares [participate] in such vehicles, thereby providing additional liquidity and extra income in terms of entry and management fees."⁴

¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 248, ημερ. 24.9.2015.

² Απόφαση ΔΕΚ της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2002, C – 309/99, Συλλογή 2002 και Απόφαση του ΔΕΚ της 23^{ης} Απριλίου 1991, C 41/90. (Hofner and Elser), Συλλογή 1991.

³ Βλ. υποσημείωση ανωτέρω.

⁴ Υπόθεση T-93/02 Confédération nationale du Crédit mutuel v Commission [2005] ECR II-143, Παράγραφος 95: "(...)the fact that a Member State renounces tax revenue may involve an indirect transfer of State resources, capable of being treated as aid to economic operators other than those to which the tax advantage is accorded directly (...)." και Απόφαση της Επιτροπής 2006/638/EC of 06.09.2005, OJ L 268 της 27.9.2006, σ.1, παράγραφος 36, όπως επιβεβαιώθηκε από την Υπόθεση T-424/05 Italian Republic v Commission, παράγραφοι 108-114.

- (iii) Το Μέτρο είναι επιλεκτικό επειδή οι υπό εξέταση εκπιπτόμενες δαπάνες από την εξεύρεση φορολογητέου εισοδήματος, εάν δεν γίνουν απευθείας από το φυσικό πρόσωπο ως επενδυτή, γίνονται, εναλλακτικά, μόνο μέσω των επενδυτικών ταμείων (ΟΣΕΚΑ και ΟΕΕ με βάση τους Νόμους που τα διέπουν οι οποίοι αναφέρονται συντέρω), ήτοι συγκεκριμένων επιχειρήσεων οι οποίες πληρούν καθορισμένες προϋποθέσεις ως προς τη σύσταση και λειτουργία τους.
- (iv) τέλος, τα επενδυτικά ταμεία επιτελούν οικονομική δραστηριότητα η φύση της οποίας δεν περιορίζεται εντός των συνόρων ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους αλλά επεκτείνεται σε ενδοκοινοτικό επίπεδο. Νοείται δε η ύπαρξη ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών.

Ως εκ τούτου, το Μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση προς τα επενδυτικά ταμεία με βάση το άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ αφού τους παρέχεται, εμμέσως, οικονομικό πλεονέκτημα.

γ) Ως προς τις καινοτόμους ΜΜΕ σημειώνονται τα εξής:

- (i) Ισχύουν τα όσα αναφέρονται πιο πάνω για τα επενδυτικά ταμεία ως προς την απώλεια κρατικών πόρων.
- (ii) Επαναλαμβάνεται κατ' αρχάς η απώλεια κρατικών πόρων σε επίπεδο φυσικών προσώπων επενδυτών, παρότι αυτή δεν συνιστά κρατική ενίσχυση με βάση το άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ. Ωστόσο, η ενίσχυση αυτή, είτε απευθείας είτε μέσω των επενδυτικών ταμείων, προϋποθέτει, επενδύσεις σε καινοτόμους ΜΜΕ. «Όταν υφίσταται ενίσχυση σε επίπεδο επενδυτών, ... η Επιτροπή θεωρεί κατά κανόνα ότι μεταβιβάζεται τουλάχιστον κατά ένα μέρος στη στοχευμένη επιχείρηση.»⁵. Με τη χορήγηση φορολογικής έκπτωσης σε ιδιώτες επενδυτές υπό την προϋπόθεση της επένδυσης σε στοχευμένες επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να λαμβάνουν επενδύσεις σε ποσά και υπό συνθήκες διαφορετικές από ότι υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Η φορολογική αυτή απαλλαγή συνεπάγεται διευκολύνει την παροχή κεφαλαίων στις στοχευμένες επιχειρήσεις τα οποία (κεφαλαία) μπορεί να υποτεθεί ότι δεν θα ήταν διαθέσιμα ή δεν θα ήταν διαθέσιμα στον ίδιο βαθμό εάν απουσίαζε το μέτρο κρατικής ενίσχυσης. Ως εκ τούτου το Μέτρο παρέχει ένα πλεονέκτημα στις στοχευμένες ΜΜΕ οι οποίες θεωρούνται συνεπώς ως αποδέκτες ενίσχυσης. Το ίδιο ισχύει και ως προς την παροχή φορολογικής έκπτωσης απευθείας στις ιδιες τις καινοτόμους ΜΜΕ με βάση το άρθρο 9 (1) (δ) του Μέτρου, αφού τους παρέχει ένα πλεονέκτημα, ήτοι φορολογική απαλλαγή, το οποίο δεν θα είχαν υπό τις κανονικές συνθήκες άσκησης της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- (iii) Τρίτον, τα φορολογικά κίνητρα σε φυσικά πρόσωπα, τα οποία προβλέπει το Μέτρο με βάση το νέο άρθρο 9 Α, παρέχονται μόνο εφόσον η επένδυσή τους αφορά στις καινοτόμες ΜΜΕ που πληρούν τις προϋποθέσεις και όρους του Μέτρου. Η ίδια προσέγγιση αφορά και στο άρθρο 9 (1) (δ) αφού η φορολογική έκπτωση αφορά μόνο σε καινοτόμες ΜΜΕ. Ως εκ τούτου το Μέτρο απευθύνεται σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις, είναι δηλαδή επιλεκτικό.
- (iv) Λόγω του ότι δεν μπορεί να αποκλείστεί ότι οι επιχειρήσεις αυτές δραστηριοποιούνται σε τομείς του ενδοκοινοτικού εμπορίου, δεν αποκλείεται η νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό επηρεασμού των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

(B) Η αξιολόγηση της συμβατότητας του κοινοποιηθέντος Μέτρου, ως μέτρου το οποίο, σύμφωνα με την ως άνω αξιολόγηση, εμπίπτει στο άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ, βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης⁶.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού 651/2014, τα καθεστώτα ενισχύσεων που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I του Κανονισμού αυτού, καθώς και τις ειδικές προϋποθέσεις για την αντίστοιχη κατηγορία ενισχύσεων που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του ίδιου Κανονισμού, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της ΣΛΕΕ και απαλλάσσονται της υποχρέωσης προς κοινοποίηση που προβλέπεται από το Άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

Η αξιολόγηση του Εφόρου, η οποία ακολουθεί, εξετάζει κατά πόσο το κοινοποιηθέν Μέτρο πληροί τις προϋποθέσεις αυτές του Κανονισμού 651/2014.

Σημειώνεται κατ' αρχάς πως στο Μέτρο περιέχονται αναφορές στον Κανονισμό 651/2014, και ειδικότερα στο άρθρο 21 του Κανονισμού 651/2014 γεγονός που παρέχει νομική ασφάλεια για την εφαρμογή του Κανονισμού 651/2014 στο Μέτρο, με βάση τις επισημάνσεις που γίνονται στη συνέχεια της Απόφασης του Εφόρου. Σημειώνεται ότι στο Μέτρο περιέχονται τα στοιχεία δημοσίευσής του Κανονισμού 651/2014 στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Έφορος αφού εξέτασε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 651/2014 κατέληξε στα εξής:

Α) Ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του κεφαλαίου I του Κανονισμού 651/2014 σημειώνονται τα ακόλουθα:

Πεδίο Εφαρμογής – Δικαιούχοι

Κατά την εφαρμογή του Μέτρου η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 1 (Πεδίο Εφαρμογής) του Κανονισμού 651/2014 και ειδικότερα με τις πρόνοιες που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (παράγραφοι 2 – 5 του άρθρου αυτού) ενισχύσεις όπως: α) στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και στους

Οι αναφορές αυτές λήφθηκαν από την Απόφαση της Επιτροπής State aid SA.36866 (2013/N) – Italy Incentivi fiscali all’investimento in start-up innovative, C(2013) 8827 final, ημερ. 5.12.2013 η οποία αφορά παρόμοιο με το Μέτρο καθεστώς ενισχύσεων που εγκρίθηκε από την Επιτροπή.

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 19 της 22.1.2014, παράγρ. 44 (εφεξής οι «Κατευθυντήριες Γραμμές»).

⁶ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 187 της 26.6.2014, σ.1.

τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, β) ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές όπως, ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με εξαγόμενες ποσότητες ή με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής, γ) ενισχύσεις προς προβληματικές επιχειρήσεις (όπως ορίζονται στην παράγραφο 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού 651/2014).

Σύμφωνα με τον όρο που παρατίθεται στην παράγραφο 3, μετά το στοιχείο ε) του άρθρου 1 του Κανονισμού 651/2014, «στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται τόσο στους τομείς οι οποίοι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 651/2014 σύμφωνα με το άρθρο 1 (3) στοιχεία α) – γ) όσο και στους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, ο Κανονισμός 651/2014 εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς ή δραστηριότητες της δεύτερης αυτής περίπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι, με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση των δαπανών, η αρμόδια αρχή θα διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του υπό αναφορά Κανονισμού».

Με βάση την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Κανονισμού 651/2014, στο Μέτρο θα πρέπει να περιληφθεί ρητός όρος αποκλεισμού της καταβολής μεμονωμένης ενίσχυσης υπέρ επιχείρησης που αποτελεί αντικείμενο εκκρεμώσας διαταγής ανάκτησης μετά από προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής με την οποία ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Ως προς τους Δικαιούχους του Μέτρου (επενδυτικά ταμεία – καινοτόμες ΜΜΕ) σημειώνονται τα εξής: Θα πρέπει να ελέγχεται το μέγεθος μιας επιχείρησης ως ΜΜΕ με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στο Παράρτημα I του Κανονισμού 651/2014.

Στο Μέτρο έχουν ενσωματωθεί οι ορισμοί στο άρθρο 2 του Κανονισμού 651/2014 για τη «μη εισηγμένη ΜΜΕ», την «καινοτόμο επιχείρηση» (η δεύτερη από τις δύο εναλλακτικές επιλογές) ενώ ως προς τα επενδυτικά ταμεία (ΟΣΕΚΑ και ΟΕΕ) υπό τη φως των νόμων που ρυθμίζουν τη λειτουργία τους φαίνεται να εμπίπτουν στον ορισμό της «εναλλακτικής πλατφόρμας διαπραγμάτευσης». Στο Μέτρο, ενσωματώνονται επίσης, οι Ορισμοί στο άρθρο 2 του Κανονισμού 651/2014 οι οποίοι ισχύουν για τις ενισχύσεις για πρόσβαση ΜΜΕ σε χρηματοδότηση και αφορούν στην εφαρμογή του Μέτρου ήτοι, «αρχική επένδυση» (η πρώτη από τις δύο εναλλακτικές επιλογές), «επένδυση συνέχειας», «επένδυση οινοειδών κεφαλαίων», «επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου», «επένδυση ιδίων κεφαλαίων», «πρώτη εμπορική πώληση» και «ανεξάρτητης επενδυτής» (κατά το μέρος του ορισμού το οποίο αφορά στο Μέτρο, νοούμενου όμως, σύμφωνα με τον ορισμό, ότι «αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου τον κίνδυνο που συνεπάγεται η επένδυση τους»).

Σύμφωνα με το άρθρο 5 Διαφάνεια των ενισχύσεων του Κανονισμού 651/2014, ο Κανονισμός αυτός «εφαρμόζεται μόνο στις ενισχύσεις ως προς τις οποίες είναι δινυατόν να υπολογίστει εκ των προτέρων με ακρίβεια το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης χωρίς να είναι αναγκαία εκτίμηση κινδύνου». Ως ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ορίζεται, στο άρθρο 2 (22) του Κανονισμού «το ποσό της ενίσχυσης, εάν είχε παρασχεθεί υπό μορφή επιχορήγησης στον δικαιούχο κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων». Το εδάφιο γ) της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου αναφέρει ότι οι ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 21 του Κανονισμού. Θωρείται ότι χαρακτηρίζονται από διαφάνεια. Σύμφωνα με την παράγραφο 5 (β) του άρθρου 6 του Κανονισμού 651/2014 «ενισχύεις για την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 21» ... δεν απαιτείται να έχουν χαρακτήρα κινήτρου, δηλαδή, δεν επιβάλλεται ο δικαιούχος της ενίσχυσης να έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα στην οποία αφορά η ενίσχυση.

Συναφώς, το άρθρο 7 Ένταση της ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες του Κανονισμού 651/2014, ορίζει ότι «για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών ..., όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων». Επίσης, οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να τεκμηρώνονται εγγράφως με σαφή, συγκεκριμένο και επικαιροποιημένο τρόπο. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου «εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης». Σημειώνεται ότι το Μέτρο παραπέμπει στο ανώτατο όριο του άρθρου 21 (9) του Κανονισμού 651/2014 σύμφωνα με το οποίο το ανώτατο ποσό της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου δεν θα υπερβαίνει τα 15 εκατ. ευρώ ανά επιλέξιμη επιχείρηση.

Εν προκειμένω, η ενίσχυση αφορά, α) φυσικά πρόσωπα, υπό μορφή εκπιπτόμενης δαπάνης προς εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος τους για επενδύσεις τους σε χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου προς καινοτόμο ΜΜΕ (ως αυτή ορίζεται στο Μέτρο) και β) δαπάνες χρηματοδότησης έρευνας και ανάπτυξης από τις εν λόγω καινοτόμους ΜΜΕ. Σε αρμόδιερες περιπτώσεις θα πρέπει να πληρούνται οι ειδικότεροι όροι με βάση το άρθρο 21 του Κανονισμού 651/2014. Τα δε ανώτατο όριο των 15 εκατ. ευρώ ανά δεδομένη καινοτόμο ΜΜΕ υπολογίζεται με βάση το συνολικό ύψος των επενδύσεων με βάση το Μέτρο που διενεργείται τόσο από την ίδια όσο και από φυσικά πρόσωπα με βάση τις πρόνοιες του Μέτρου. Επισημάνεται πως με κατάλληλα μέτρα, η Αρμόδια Αρχή, θα πρέπει να διασφαλίζει τη μη υπέρβαση του ορίου των 15 εκατ. ευρώ. Κατά βάση θα πρέπει να διασφαλίζεται πως το ποσό αυτό αφορά αποκλειστικά σε επενδύσεις για έρευνα και ανάπτυξη στο πλαίσιο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου σύμφωνα με τις ειδικότερες πρόνοιες του Μέτρου. Τυχόν κάλυψη άλλων αναγκών ή δράσεων της δεδομένης επιχείρησης (π.χ. λειτουργικές δαπάνες) θα συνιστά παράνομη και μη συμβατή κρατική ενίσχυση.

Ο υπολογισμός αυτός διασφαλίζει την εφαρμογή των προαναφερθεισών προνοιών του Κανονισμού 651/2014 οι οποίες αφορούν στη Διαφάνεια των ενισχύσεων και στον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών. Στα ίδια πλαίσιο, θα πρέπει να διασφαλίζεται ως προς το φορολογητέο εισόδημα φυσικού προσώπου ότι το εισόδημα αυτό αφορά στην προσωπική του ιδιότητα και δεν εξυπηρετεί ή σχετίζεται με οινοδήποτε τρόπο που επωφελεί οικονομική δραστηριότητα του κατά την προεκτεθείσα στην Απόφαση μου έννοια.

Επίσης, το άρθρο 4 (vi) του Μέτρου που αφορά στην μη παραχώρηση έκπτωσης δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9 B (Έκπτωση επί νέων κεφαλαίων) των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων εάν ο Έφορος Φορολογίας κρίνει ότι

με την έκπτωση αυτή θα καταστρατηγούνται τα ανώτατα όρια του Μέτρου, θεωρώ πως διασφαλίζει την τήρηση του ορίου των 15 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται πως με βάση το άρθρο 21 (16), για σκοπούς υπολογισμού του ορίου των 15 εκατ. ευρώ «Ένα μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που παρέχει εγγυήσεις ή δάνεια σε επιλέξιμες επιχειρήσεις πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις ... β) στην περίπτωση δανείου, το ονομαστικό ποσό του δανείου αυτού λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του μέγιστου επενδυτικού ποσού για τους σκοπούς της παραγράφου 9 · γ) στην περίπτωση εγγυήσεων, το ονομαστικό ποσό του υποκείμενου δανείου λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του μέγιστου επενδυτικού ποσού για τους σκοπούς της παραγράφου 9. Η εγγύηση δεν υπερβαίνει το 80% του υποκείμενου δανείου.»

Δημοσίευση και Πληροφορίες

Με βάση το άρθρο 9 του Κανονισμού 651/2014, οι συνοπτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11 του Κανονισμού με τον τυποποιημένο μορφόπυπο που ορίζεται στο παράρτημα II του Κανονισμού ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές και το πλήρες κείμενο του μέτρου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου θα πρέπει να δημοσιευτούν σε εμπεριστατωμένο διαδικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις.

Στον ίδιο διαδικτυακό τόπο, με βάση την παράγραφο 1 (γ) του ίδιου άρθρου δημοσιεύονται οι πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα III του Κανονισμού για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενισχυσης που υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ. Ωστόσο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, για τα καθεστώτα που υπάγονται στο άρθρο 21 του Κανονισμού 651/2014, η πρόνοια αυτή θεωρείται ότι πληρούται, εάν τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων στις κλίμακες (σε εκατ. ευρώ) που σημειώνονται στην παράγραφο 2. Η απαίτηση δημοσίευσης πληροφοριών για κάθε μεμονωμένη ενισχυση που υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ μπορεί να αρθεί όσον αφορά τις ΜΜΕ που δεν έχουν πραγματοποιήσει καμία εμπορική πώληση σε οποιαδήποτε αγορά. Κατά την εφαρμογή του Μέτρου η αρμόδια αρχή θα πρέπει να διασφαλίζει την τήρηση της πρόνοιας αυτής.

Οι συνοπτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11 διαβιβάζονται στην Επιτροπή, μέσω του Γραφείου μου, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του Μέτρου.

Β) Ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του κεφαλαίου III του Κανονισμού 651/2014 σημειώνονται τα ακόλουθα:

Ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κανονισμού 651/2014 οι ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου υπέρ ΜΜΕ συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου I του Κανονισμού 651/2014 (ως έχουν παρατεθεί ανωτέρω) και του παρόντος άρθρου.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού «οι ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου μπορούν να λαμβάνουν ... τη μορφή φορολογικών κινήτρων για ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα τα οποία παρέχουν άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου σε επιλέξιμες επιχειρήσεις.» Με βάση το άρθρο 2 (71) του Κανονισμού 651/2014 η «επενδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» ορίζεται ως: «επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων και οιονεί ιδίων κεφαλαίων ... ή συνδυασμός αυτών, σε επιλέξιμες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων». Στην παράγραφο 72 του ίδιου άρθρου ως «φυσικό πρόσωπο» ορίζεται «για τους σκοπούς των άρθρων 21 και 23, κάθε πρόσωπο εκτός νομικής οντότητας που δεν αποτελεί επιχειρήση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης». Το Μέτρο πληροί τις πρόνοιες αυτές.

Επίσης, στο Μέτρο παρατίθενται οι ορισμοί της «επένδυσης ιδίων κεφαλαίων» και «οιονεί ιδίων κεφαλαίων» με βάση το άρθρο 2 του Κανονισμού 651/2014.

Λόγω της συμπεριληφτης, στο Μέτρο, στον ορισμό της «επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» των δανείων, θα πρέπει, συνακόλουθα να προστεθεί στο Μέτρο ο ορισμός του δανείου με βάση το άρθρο 2 (82) του Κανονισμού 651/2014.

Πληρούται επίσης η πρόνοια του άρθρου 21 (4) ότι «στο επίπεδο των επιλέξιμων επιχειρήσεων, οι ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή εγγυήσεων ή συνδυασμού αυτών».

Ο ορισμός στο Μέτρο για την «καινοτόμο μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ)» κρίνεται σύμφωνος με την παράγραφο 5 του άρθρου 21 σύμφωνα με την οποία «οι επιλέξιμες επιχειρήσεις είναι επιχειρήσεις που τη στιγμή της αρχικής επένδυσης για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, αποτελούν μη εισηγμένες ΜΜΕ και πληρούν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν ασκούν δραστηριότητες σε καμία αγορά .

β) ασκούν δραστηριότητες σε οποιαδήποτε αγορά λιγότερο από 7 έτη μετά την πρώτη εμπορική τους πώληση .

γ) χρειάζεται αρχική επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου η οποία, βάσει επιχειρηματικού σχεδίου που καταρτίζεται για νέο προϊόν ή τη διείσδυση σε νέα γεωγραφική αγορά ή αγορά προϊόντος, είναι υψηλότερη του 50% του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών τους κατά τα προηγούμενα 5 έτη .». Σημειώνεται ότι, στο Μέτρο έχει περιληφθεί ο ορισμός της «μη εισηγμένης ΜΜΕ» με βάση το άρθρο 2 του Κανονισμού 651/2014.

Σημειώνεται ακόμα πως η ρήτρα στο Μέτρο στον ορισμό της «καινοτόμου μικρής και μεσαίας επιχείρησης (ΜΜΕ)» ως προς τη μη εφαρμογή του περιορισμού των 7 ετών στην περίπτωση της χρηματοδότησης επενδύσεων συνέχειας είναι στο πλαίσιο του άρθρου 21 (6) σύμφωνα με το οποίο: «Η ενισχυση για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου μπορεί επίσης να καλύπτει επενδύσεις συνέχειας που πραγματοποιούνται σε επιλέξιμες επιχειρήσεις, ακόμη και μετά την επταετή περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 5 στοιχείο β), εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: α) δεν γίνεται υπέρβαση του συνολικού ποσού της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που αναφέρεται στην παράγραφο 9 · β) η δυνατότητα επενδύσεων συνέχειας έχει προβλεφθεί στο αρχικό επιχειρηματικό

σχέδιο · · · . Ως προς την προϋπόθεση γ) δεν απαιτείται η συνδρομή της αφού το Μέτρο αφορά μόνο MME. Ο ορισμός της «επένδυσης συνέχειας» στο άρθρο 2 (77) του Κανονισμού 651/2014 έχει περιληφθεί στο Μέτρο.

Αναφέρεται συναφώς ότι στο Μέτρο περιλαμβάνεται πρόνοια σύμφωνα με την οποία ο όρος MME ερμηνεύεται με βάση τον Κανονισμό 651/2014. Ο ορισμός αυτός αποτελεί το Παράρτημα I του Κανονισμού.

Ο ορισμός της καινοτόμου επιχείρησης, όπως εμπεριέχεται στο άρθρο 2 του Μέτρου, κατ' αρχάς θεωρώ ότι είναι σύμφωνος με την μία εκ των εναλλακτικών επιλογών που αποτελούν τον αντίστοιχο ορισμό στο άρθρο 2 (80) του Κανονισμού 651/2014, σύμφωνα με την οποία «κάθε επιχείρηση ... β) της οποίας οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης αντιπροσωπεύουν το 10% του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών, σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης ή, σε περίπτωση επιχείρησης που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή». Ωστόσο δεν αποτελεί μέρος του ορισμού αυτού, η πρόνοια που έχει περιληφθεί στον υπό αναφορά ορισμό στο Μέτρο ότι στις εν λόγω δαπάνες «δύναται να περιλαμβάνουν και δαπάνες που κεφαλαιοποιούνται». Εάν τέοια συμπεριληφθεί δεν συνάδει με τον Ορισμό στο άρθρο 2 (80) του Κανονισμού 651/2014, θα πρέπει να αφαιρεθεί.

Ως προς τον έλεγχο επιχείρησης που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, τονίζεται η απαίτηση, στην προειρθείσα παράγραφο του άρθρου 2 (80), ώστε η επιχείρηση αυτή να θεωρείται «καινοτόμος», για έλεγχο «της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή». Συνεπώς, η εφαρμογή του Μέτρου επιβάλλεται να είναι σύμφωνη με την προϋπόθεση αυτή.

Το Μέτρο, περιέχει ρητή πρόνοια με βάση το άρθρο 21 (9) του Κανονισμού 651/2014, σύμφωνα με το οποίο «το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου ... δεν υπερβαίνει τα 15 εκατ. ευρώ ανά επιλέξιμη επιχείρηση, στο πλαίσιο οποιουδήποτε μέτρου χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου.» Ο υπολογισμός του ανωτάτου αυτού ορίου έχει διευκρινιστεί ανωτέρω στο σημείο που αναλύεται η εν προκειμένω εφαρμογή του άρθρου 7 Ένταση της ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες του Κανονισμού 651/2014. Επαναλαμβάνω ότι το όριο αυτό αφορά ανά επιλέξιμη επιχείρηση.

Επισημαίνεται ότι, η παράγραφος 10 του άρθρου 21 ορίζει ότι «τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που συνίστανται σε επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων, οιονεί ιδίων κεφαλαίων ... υπέρ των επιλέξιμων επιχειρήσεων πρέπει να δημιουργούν μόχλευση επιπρόσθετων κεφαλαίων από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδύτες στο επίπεδο ... των επιλέξιμων επιχειρήσεων, ούτως ώστε ο συνολικός συντελεστής ιδιωτικής συμμετοχής να ανέρχεται στα ακόλουθα ελάχιστα όρια:

- α) στο 10 % της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου των επιλέξιμων επιχειρήσεων πριν από την πρώτη εμπορική τους πώληση σε οιδάηποτε αγορά·
- β) στο 40 % της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου των επιλέξιμων επιχειρήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 5 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου·
- γ) στο 60 % της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου για τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 στοιχείο γ) και για επενδύσεις συνέχειας στις επιλέξιμες επιχειρήσεις μετά την επταετή περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 5 στοιχείο β).»

Το Μέτρο συνεπώς θα πρέπει να οδηγεί στη μόχλευση επιπρόσθετων κεφαλαίων από ανεξάρτητους ιδιώτες επενδύτες έως τα ως άνω ελάχιστα όρια, το οποίο με τη σειρά του θα λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του ορίου των 15 εκατ. ευρώ με βάση το άρθρο 21 (9).

Στο Μέτρο έχει περιληφθεί ο όρος της «πρώτης εμπορικής πώλησης» με βάση το άρθρο 2 (75) του Κανονισμού 651/2014. Σημειώνεται επίσης ότι, με βάση το άρθρο 2 (72) του Κανονισμού αυτού, ως «ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής» νοείται ότι «επενδυτής του ιδιωτικού τομέα που δεν είναι μέτοχος της επιλέξιμης επιχείρησης στην οποία επενδύει, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών αγγέλων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ανεξαρτήτως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος τους, στον βαθμό που αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου τον κίνδυνο που συνεπάγεται η επενδύση τους. Κατά τη δημιουργία νέας εταιρείας, θεωρείται ότι οι ιδιώτες επενδύτες, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυτών, είναι ανεξάρτητοι από αυτήν».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 21, το μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου πρέπει να πληροί (μεταξύ άλλων) την ακόλουθη προϋπόθεση: «β) ... οι επενδύτες ..., επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, με στόχο τον καθορισμό κατάλληλων ρυθμίσεων επιμερισμού του κινδύνου και της ανταμοιβής, βάσει των οποίων, για επενδύσεις ..., προκρίνεται ο ασύμμετρος επιμερισμός των κερδών έναντι της προστασίας από κινδύνους ζημιών». Από το Μέτρο προκύπτει ότι δεν θα υφίσταται οιδάηποτε διαδικασία επιλογής των επενδυτών, φυσικών προσώπων, στους οποίους αφορά η ενίσχυση (φορολογική απαλλαγή) βάσει του Μέτρου. Μόνη προϋπόθεση συμμετοχής τους στο Μέτρο είναι η διενέργεια δαπανών σε καινοτόμες MME για έρευνα και ανάπτυξη ή/και για αγορά μετοχών. Οι μόνοι περιορισμοί στο Μέτρο αφορούν στο ότι η φορολογική έκπτωση δεν θα υπερβαίνει το 50% του φορολογητέου εισοδήματος στο φορολογικό έτος εντός του οποίου πραγματοποιείται η επενδύση επιχειρηματικού κινδύνου (ή να μεταφέρεται στα επόμενα πέντε έτη με βάση το άρθρο 4 (ii) του Μέτρου), το δε πασό που εκπίπτει δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολο του τις εκατό πενήντα χιλιάδες ευρώ. Ερμηνευτικά σημειώνεται πως, με βάση την υποσημ. 25 των Κατευθυντηρίων Γραμμών, η έννοια αυτή («επενδυτές») περιλαμβάνει και ιδιώτες, άρα φυσικά πρόσωπα. Κρίνεται πως το Μέτρο συνάδει με την παράγραφο 13 του άρθρου 21.

Περαιτέρω, το άρθρο 21 (14) του Κανονισμού 651/2014, παραθέτει προϋποθέσεις, τις οποίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ώστε τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου να «εξασφαλίζουν τη λήψη αποφάσεων χρηματοδότησης με γνώμονα την κερδοφορία». Από τις προϋποθέσεις αυτές, επισημαίνονται, η διασφάλιση εμπορικά υγιούς επενδυτικής στρατηγικής για σκοπούς της εφαρμογής του μέτρου χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η δε χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου που παρέχεται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις να «βασίζεται σε βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο, το οποίο περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με το προϊόν, τις πωλήσεις και την εξέλιξη της

κερδοφορίας και καθορίζει την εκ των προτέρων χρηματοοικονομική βιωσιμότητα». Επίσης, στο εδάφιο δ) του άρθρου 21 (14) αναφέρεται η ύπαρξη σαφούς και ρεαλιστικής στρατηγικής εξόδου για κάθε επενδύση ιδίων κεφαλαίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων. Οι προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει συνεπώς να λαμβάνονται υπόψη από την Αρμόδια Αρχή κατά την εφαρμογή του Μέτρου.

Ενισχύσεις για εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης που ειδικεύονται σε ΜΜΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του Κανονισμού 651/2014 οι ενισχύσεις για εναλλακτικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης που ειδικεύονται σε ΜΜΕ συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου I του Κανονισμού 651/2014 (ως έχουν παρατεθεί ανωτέρω) και του παρόντος άρθρου.

Σύμφωνα με την υποπαράγραφο του εδαφίου 2 του άρθρου αυτού:

«Τα μέτρα ενίσχυσης μπορούν επίσης να λάβουν τη μορφή φορολογικών κινήτρων για ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές που είναι φυσικά πρόσωπα, σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που πραγματοποιούν μέσω εναλλακτικής πλατφόρμας διαπραγμάτευσης σε επιχειρήσεις επιλέξιμες υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 21.»

Έχουν εκτενώς παρατεθεί ανωτέρω, στο πλαίσιο των προνοιών του Μέτρου, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια επιχείρηση είναι επιλέξιμη με βάση το άρθρο 21 του Κανονισμού 651/2014 για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου. Σύμφωνα με το άρθρο 2 (81) του Μέτρου «εναλλακτική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης» είναι: «ένας πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 15 της οδηγίας 2004/39/EK, όπου η πλειονότητα των χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση εκδίδονται από ΜΜΕ». Στο Μέτρο, οι πλατφόρμες διαπραγμάτευσης αποδίδονται στον ορισμό του «επενδυτικού ταμείου». Ωστόσο, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα επενδυτικά ταμεία που σημειώνονται στον εν λόγω ορισμό του Μέτρου (ΟΣΕΚΑ και ΟΕΕ) πληρούν τα όσα αναφέρει ο ορισμός στο άρθρο 2 (81) του Κανονισμού 651/2014.

Η διάρκεια του Σχεδίου, θα πρέπει να περιορίζεται εντός της περιόδου ισχύος του Κανονισμού 651/2014, ήτοι έως τις 31.12.2020 (άρθρο 59), με δυνατότητα παράτασης 6 μηνών από την ημερομηνία αυτή με βάση το άρθρο 58 (4) του Κανονισμού αυτού.

4. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Εν σχέσει με τις υφιστάμενες πρόνοιες, ήτοι τις πρόνοιες του περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικό) (Αρ. 2) Νόμο του 2014 (115(I)/2014), ως οι πρόνοιες αυτές παρατίθενται στην παράγραφο 2 (γ) (ii) ανωτέρω, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Ο τροποποιητικός αυτός Νόμος τέθηκε σε ισχύ από τη δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 25.7.2014⁷. Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς πως πρόσωπο, με βάση το άρθρο (2) Ερμηνεία των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων «περιλαμβάνει άτομο και εταιρεία». Ως προς τα φυσικά πρόσωπα, δικαιούχους της φορολογικής έκπτωσης, ως έχει λεχθεί ανωτέρω, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Άρθρου 107 (1) της ΣΛΕΕ και συνεπώς ούτε εδώ τίθεται ζήτημα κρατικής ενίσχυσης. Ως προς τις εταιρείες ή γενικά επενδυτές δικαιούχους της έκπτωσης οι οποίοι συνιστούν επιχείρηση με βάση την προεκτεθείσα στην Απόφαση μου έννοια, ούτε αυτοί εμπίπτουν στο πεδίο ισχύος του Άρθρου 107 (1) της ΣΛΕΕ λόγω του ότι το Μέτρο παρουσιάζει καθολικό χαρακτήρα, ήτοι φορολογικής έκπτωσης δύναται να τύχει οποιαδήποτε επιχειρήση, από οποιοδήποτε κλάδο παραγωγής, χωρίς διαδικασία επιλογής των δικαιούχων, και ως εκ τούτου δεν πληρούται το κριτήριο της επιλεκτικότητας με βάση το άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, ούτε ως προς τις εν λόγω επιχειρήσεις τίθεται ζήτημα κρατικής ενίσχυσης.

Ωστόσο, το υφιστάμενο Μέτρο, κατά το μέρος του που αφορά καινοτόμους επιχειρήσεις, παρουσιάζει επιλεκτικό χαρακτήρα (ήτοι, απευθύνεται σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις) και ως εκ τούτου ισχύουν τα όσα σημειώνων στην Ενότητα 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ, της Απόφασης μου, ως προς την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης με βάση το άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ.

Περαιτέρω, θα έπρεπε να μου είχε κοινοποιηθεί, προτού τεθεί σε ισχύ, για αξιολόγηση του με βάση τους περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμους του 2001 και 2009 με βάση το άρθρο 9 Α (α) και (β) του Νόμου. Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται ότι, το υφιστάμενο Μέτρο δεν πληροί τις επιμέρους προϋποθέσεις του άρθρου 21 του Κανονισμού 651/2014, ούτε επίσης πληροί τις προϋποθέσεις των κατηγοριών ενισχύσεων του Τμήματος 4 του Κανονισμού που αφορά σε «Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία». Περαιτέρω δεν φαίνεται να πληροί τις «κοινές αρχές αξιολόγησης» (μέρος 3.1) και τις επιμέρους πρόνοιες για φορολογικά κίνητρα ή μέσα της Ανακοίνωσης της Επιτροπής: Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου. Επίσης, θεωρώ πως δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Ανακοίνωσης της Επιτροπής: Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία⁸, υπό το φως των ειδικότερων απαιτήσεων στα μέρη 3. «Κοινές Αρχές Αξιολόγησης» και 4 «Αξιολόγηση της συμβατότητας των ενισχύσεων για ΕΑΚ»), κυρίως λόγω της ανυπαρξίας χαρακτήρα κινήτρου (ιδίως παρ. 63 του Πλαισίου).

Ως εκ τούτου, στο βαθμό που υφίσταται ωφέλεια από την απώλεια κρατικών πόρων, λόγω των φορολογικών ελαφρύνσεων, προς τις καινοτόμους επιχειρήσεις, προκύπτει κρατική ενίσχυση προς αυτές. Πρόκειται για λειτουργική ενίσχυση, ήτοι ενίσχυση η οποία απλά απαλλάσσει το λήπτη της από δαπάνες της οποίες θα επωμιζόταν ο ίδιος υπό κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής του δραστηριότητας και χωρίς να αναλαμβάνει οιαδήποτε υποχρέωση έναντι του κράτους, η οποία (ενίσχυση) θα μπορούσε να χορηγηθεί μόνο ως de minimis με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.

⁷ Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, Παρ. I (I), αρ. 4456 της 25.7.2014, σ. 787.

⁸ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 198 της 27.6.2014, σελ. 1.

1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των Άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας⁹ (εφεξής ο «Κανονισμός 1407/2013»).

Με βάση το άρθρο 4 του Κανονισμού 1407/2013 ο Κανονισμός αυτός εφαρμόζεται μόνο στις ενισχύσεις ως προς τις οποίες είναι δυνατόν να υπολογιστεί εκ των προτέρων με ακρίβεια το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενισχυσης χωρίς να είναι αναγκαία εκτίμηση κινδύνου («διαφανείς ενισχύσεις»). Με βάση τις πρόνοιες του Κανονισμού 1407/2013 επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων de minimis έως 200.000 ανά ενιαία επιχείρηση σε περίοδο τριών οικονομικών ετών σε κυλιόμενη βάση. Η εφαρμογή του κανόνα de minimis προϋποθέτει τη λήψη από τους δικαιούχους της ενισχυσης. Γραπτής Δήλωσης, με βάση τους περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμούς του 2009 και 2012.

Ωστόσο, δεν φαίνεται αν ο υπολογισμός αυτός θα ήταν ευχερής για την ωφέλεια που έλαβαν ως κρατική ενισχυση υπό την προεκτείνα εννοια οι ίδιες οι καινοτόμες επιχειρήσεις, ως εμμέσως επωφελούμενοι/λήπτες ενισχυσης. Λόγω της δυσχέρειας αυτής, η συνέχιση της χορήγησης ενισχύσεων βάσει του υφιστάμενου Μέτρου θα πρέπει να τερματιστεί, εκτός εάν η Αρμόδια Αρχή είναι σε θέση να λογιζεί, προς τις εν λόγω καινοτόμους επιχειρήσεις την ενισχυση που έλαβαν βάσει του υφιστάμενου Μέτρου, ως ενισχύσεις de minimis.

Με βάση το Νόμο και τους Κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 2015/1588 του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2015 και 651/2014 της Επιτροπής της 26.6.2014, κρίνεται πως το κοινοποιηθέν Μέτρο πληροί όλες τις προϋποθέσεις και ως εκ τούτου μπορεί να εγκριθεί. Ωστόσο, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει, να λάβει υπόψη τις υποδείξεις του διατακτικού της παρούσας Απόφασης.

5. ΑΠΟΦΑΣΗ :

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

- A. Το κοινοποιηθέν Μέτρο, με τίτλο «Νομοσχέδιο με τίτλο: Νόμος που τροποποιεί τον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμο», που αφορά σε Ενισχύσεις υπό μορφή εκπιπτόμενων δαπανών προς εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος: α) Μικρής και Μεσαίας Καινοτόμου Επιχείρησης για τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη που διενεργεί και β) Φυσικού προσώπου για δαπάνες που διενεργεί, είτε απευθείας είτε μέσω επενδυτικού ταμείου, για επένδυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου προς καινοτόμες Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις, (με εξαίρεση το μέρος του, που απευθύνεται σε φυσικά πρόσωπα και τα ίδια επισημαίνονται στην Ενότητα 4 της Απόφασής μου), κρίνεται ότι συνιστά κρατική ενίσχυση με βάση το άρθρο 107(1) της ΣΛΕΕ, η οποία είναι όμως συμβατή με τους όρους και προϋποθέσεις του Κανονισμού 651/2014. Ως εκ τούτου, το Μέτρο εγκρίνεται, υπό τον όρο ότι θα ληφθούν υπόψη οι κάτωθι επισημάνσεις, με βάση τις οποίες είτε θα πρέπει να γίνουν οι ανάλογες τροποποιήσεις/προσαρμογές όπου οι επισημάνσεις αυτό επιβάλλουν είτε οι δέουσες ενέργειες κατά την εφαρμογή των Μέτρων:
- (i) Το Μέτρο θα πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 1 (Πεδίο Εφαρμογής) του Κανονισμού 651/2014, ήτοι κατηγορίες δικαιούχων οι οποίοι δεν δύνανται να λάβουν ενίσχυση, βάσει του Μέτρου.
  - (ii) Με βάση την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Κανονισμού 651/2014, στο Μέτρο θα πρέπει να περιληφθεί ρητός όρος αποκλεισμού της καταβολής μεμονωμένης ενίσχυσης υπέρ επιχειρήσης, που αποτελεί αντικείμενο εκκρεμούσας διαταγής ανάκτησης μετά από προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής, με την οποία ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.
  - (iii) Ως προς τους Δικαιούχους του Μέτρου (επενδυτικά ταμεία – καινοτόμες ΜΜΕ) θα πρέπει να ελέγχεται το μέγεθος μιας επιχείρησης ως ΜΜΕ με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στο Παράρτημα I του Κανονισμού 651/2014.
  - (iv) Κατά την εφαρμογή του Μέτρου θα πρέπει να διασφαλίζεται η μη υπέρβαση του ορίου των 15 εκατ. ευρώ ανά δεδομένη δικαιούχο επιχείρηση.
  - (v) Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 21 (16) (β) και (γ), για σκοπούς υπολογισμού του ορίου των 15 εκατ. ευρώ όταν η επένδυση επιχειρηματικού κινδύνου αφορά εγγυήσεις ή δάνεια.
  - (vi) Λόγω της συμπεριληφτης, στο Μέτρο, στον ορισμό της «επένδυσης χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» των δανείων, θα πρέπει, συνακόλουθα, να προστεθεί στο Μέτρο ο ορισμός του δανείου, με βάση το άρθρο 2 (82) του Κανονισμού 651/2014.
  - (vii) Ως προς την πρόνοια στο Μέτρο ότι «οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης ... «δύναται να περιλαμβάνουν και δαπάνες που κεφαλαιοποιούνται», εάν τέτοια συμπεριληφτη δεν συνάδει με τον Ορισμό στο άρθρο 2 (80) του Κανονισμού 651/2014, θα πρέπει να αφαιρεθεί.
  - (viii) Ως προς τον έλεγχο επιχείρησης, που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, τονίζεται η απαίτηση, με βάση την παράγραφο 80 του άρθρου 2 του Κανονισμού 651/2014 ώστε η επιχείρηση αυτή να θεωρείται «καινοτόμος», για έλεγχο «της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή».
  - (ix) Επισημαίνεται επίσης η προϋπόθεση στην παράγραφο 10 του άρθρου 21, σύμφωνα με την οποία «τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου που συνίστανται σε επενδύσεις ίδιων κεφαλαίων, οιονεὶ ίδιων κεφαλαίων ... υπέρ των επιλεξιμών επιχειρήσεων πρέπει να δημιουργούν μόχλευση επιπρόσθετων κεφαλαίων από ανεξάρτητους ίδιωτες επενδύτες στο επίπεδο ... των επιλεξιμών επιχειρήσεων, ούτως ώστε ο συνολικός συντελεστής ίδιωτικής συμμετοχής να ανέρχεται» στα ελάχιστα όρια, που παρατίθενται στη συνέχεια της ίδιας παραγράφου.

⁹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 352 της 24.12.2013, σ. 1.)

- (x) Περαιτέρω, το άρθρο 21 (14) του Κανονισμού 651/2014 παραθέτει προϋποθέσεις, τις οποίες τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν, ώστε τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου να «εξασφαλίζουν τη λήψη αποφάσεων χρηματοδότησης με γνώμονα την κερδοφορία». Οι προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει συνεπώς να λαμβάνονται υπόψη από την Αρμόδια Αρχή κατά την εφαρμογή του Μέτρου.
- (xi) Η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα επενδυτικά ταμεία, που σημειώνονται στον εν λόγω ορισμό του Μέτρου (ΟΣΕΚΑ και ΟΕΕ), πληρούν τα όσα αναφέρει ο ορισμός στο άρθρο 2 (81) του Κανονισμού 651/2014.
- (xii) Η διάρκεια του Σχεδίου θα πρέπει να περιορίζεται εντός της περιόδου ισχύος του Κανονισμού 651/2014, ήτοι έως τις 31.12.2020 (άρθρο 59), με δυνατότητα παράτασης 6 μηνών από την ημερομηνία αυτή, με βάση το άρθρο 58 (4) του Κανονισμού αυτού.

B. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Υπουργείο Οικονομικών.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ,
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.

Λευκωσία, 17 Μαρτίου 2016.

Ε.Ε.Κ.Ε. 25.06.005.362 (2.3.1/3/27.2.1.12)